Strategisk utveckling

Jens Plambeck
08-686 1651
jens.plambeck@sll.se

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2018-02-08

Trafiknämnden
2018-02-20, punkt 10

Ärende
TN 2017-1517

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

Yttrande över motion av Vivianne Gunnarsson (MP) om fossilfria bränslen i sjötrafiken

Ärendebeskrivning

I motion LS 2017-1160 daterad 2017-09-12 föreslår Vivianne Gunnarsson (MP) att Landstingsfullmäktige ska ge trafiknämnden följande uppdrag

- att ställa om sjötrafikens drivmedel till 100 procent förnybart,
- att ta fram ett detaljerat avtrappningsprogram för de fossila bränslena till 2030
- att se till att tillgång till fossilfria medel säkras för kollektivtrafiken till sjöss.

Dessutom föreslås i motionen att ge landstingsstyrelsen i uppdrag att säkra en väl utbyggd infrastruktur för olika fossilfria drivmedel samt att intensifiera forskningssamarbetet avseende framtida lösningar för drivmedel.

Beslutsunderlag

Förvaltningschefens tjänsteutlåtande samt motion av Vivianne Gunnarsson (MP) om fossilfria bränslen i sjötrafiken (LS 2017-1160), inkommen till Stockholms läns landsting 2017-09-12.

Förslag till beslut

Trafiknämnden föreslås besluta

att godkänna föreliggande tjänsteutlåtande till yttrande samt översända detsamma till landstingsstyrelsens förvaltning.

Förslag och motivering

Trafiknämnden informerades 2015-10-13 om en plan som tagits fram inom trafikförvaltningen avseende övergång till drift med icke-fossila bränslen inom sjötrafiken (TN 2015-1125). I denna plan redovisades hur den samlade sjötrafiken (skärgårds- och pendelbåtstrafik) i etapper kan nå 100% förnybart drivmedel till 2030. 2017-10-17 beslutade landstingsfullmäktige om ett nytt regionalt trafikförsörjningsprogram (LS 2017-0540) där målet år 2030 om 100% förnybart drivmedel i allmän kollektivtrafik på land och vatten fastställs.

Med den nämnda planen och det fastställda målet arbetar trafikförvaltningen nu med implementering av upphandlingskrav så att målet om fossilfrihet i sjötrafiken kan nås. Som exempel kan nämnas att sedan februari 2017 drivs hela sjötrafiken med i snitt 20 procent förnybart drivmedel och enligt planen ska detta sedan ökas till 50 procent år 2019. Därmed kan de första att-satserna i motionen anses vara besvarade.

Det kan även tilläggas att trafiknämnden 2014-12-02 (TN 2014-0713) beslutade om upphandling av ett nytt skärgårdsfartyg med ett s.k. dieselelektriskt maskineri som dels medför möjlighet till övergång till olika energiförsörjningslösningar, bland annat partiell eldrift, och dels minskar energiåtgången jämfört med ett traditionellt dieselmekaniskt maskineri.

Motionens tredje att-sats handlar om att säkra sjötrafikens tillgång till fossilfria drivmedel. Trafikförvaltningens uppfattning är att marknadstillgången på förnybara drivmedel har ökat kraftigt under senare år i takt med att HVO (hydrerade vegetabiliska oljor) framställs i allt större utsträckning. Det bör dock påpekas att det ännu inte finns en samstämmighet inom Europeiska unionen om vilken uppfattning som ska råda när det gäller energislag med ickefossilt ursprung och denna osäkerhet kan också komma att påverka prisbilden för förnybara drivmedel. Trafikförvaltningen följer därför utvecklingen noga och stödjer, i samarbete med bl.a. Svensk kollektivtrafik, den svenska hållningen att alla hållbart producerade förnybara bränslen och alternativa drivtekniker kommer att behövas för att möta utmaningarna som ligger i Europas omställning från icke-förnybara energikällor.

När det gäller motionens avslutande att-satser, som riktats till landstingsstyrelsen, konstaterar trafikförvaltningen att det redan finns en väl fungerande infrastruktur för fossilfria drivmedel och att förvaltningens medverkan i utvecklingssamarbeten med forskningsinstitutioner och olika

tillverkare av fordon och drivlinor inom landtransporterna även kan bidra positivt till utveckling av nya energilager och drivsystem för framtidens sjötransporter.

Caroline Ottosson
Förvaltningschef

Jens Plambeck
Chef Strategisk utveckling

Stockholms läns landsting

miljöpartiet de gröna

MOTION
2017-09-12

Ankom
Stockholms läns landsting
2017 -09- 12
Dnr LS 2017-1160

1 (2)

2017:47

Motion av Vivianne Gunnarsson (MP) om fossilfria bränslen i sjötrafiken

Regeringens förslag kring hållbara drivmedel innehåller inte ensidiga satsningar på laddstolpar och biogas utan vill se till att det finns en långsiktig kombination av olika drivmedel. Grunden är lagd för att spelreglerna för olika drivmedel ska vara långsiktiga så att investerare kan lita på att marknaden finns. Det blir nu än viktigare att långsiktigt satsa på rätt drivmedel till olika fordon Därför är det hög tid att även sjöfartens hållbarhet ökar.

Det behövs också utbyggd infrastruktur för olika drivmedel och att tillgången säkras. Kollektivtrafiken på land har länge haft en utbyggd infrastruktur för såväl diesel, etanol, biogas, RME som el. Tillgången har säkrats genom långa kontrakt, särskilt med lokala leverantörer. Även projekt med vätgas har gått bra genom en lokal förankring och samarbete med kommuner och näringslivet. Samarbete är en bra modell som säkrar tillgången på energi för kollektivtrafiken och samhällets service och säkerhetsfunktioner så att de kan vara igång utan bränslebrist.

Det är viktigt för att uppnå en hållbarare sjöfart att det finns ett avtrappningsprogram för de fossila bränslena. Detta bör vara tidssatt och ta upp infrastruktur, logistik samt förändringar i fatygen. Nuvarande bränsleblandning där biobaserade bränslen endast utgör en liten del är långt från de satta målen i miljöprogrammet och de nationella klimatmålen. Bortsett från att en elbåt införts av ett privat rederi har inte många nyheter kommit fram på detta område genom landstingets eget arbete. Detta trots att många nya lösningar finns att använda även för äldre fartyg. Inte ens vid upphandling av nya fartyg har landstinget valt att satsa på helt fossilfria lösningar utan har istället valt dieseldrift, visserligen med möjlighet till biodiesel. År 2017 borde det vara norm att vid nya upphandlingar välja fartyg som drivs med förnyelsebara drivmedel.

Under lång tid framöver kommer det att behövas kombinationer av flera olika biodrivmedel som el, biogas, etanol och RME. Därför är det hög tid att landstinget planera för användning av olika fossilfria drivmedel i fartygsflottan och även kräver detta i kontrakt med andra rederier och vid upphandling.

Framtiden kan också föra med sig nya drivmedel och nya lösningar i fartygens drift såväl som infrastrukturen. Landstinget bör därför intensifiera forskningssamarbete avseende framtida lösningar.

Landstingsfullmäktige föreslås besluta

att ge Trafiknämnden i uppdrag att ställa om sjötrafikens drivmedel till 100% förnybart

Stockholms läns landsting
miljöpartiet de gröna

MOTION
2017-09-12

att ge Trafiknämnden i uppdrag att ta fram ett detaljerat avtrappningsprogram för de fossila bränslena till 2030

att ge Trafiknämnden i uppdrag att se till att tillgång till fossilfria medel säkras för kollektivtrafiken till sjöss

att ge Landstingsstyrelsen i uppdrag att säkra en väl utbyggd infrastruktur för olika fossilfria drivmedel, idag gäller det såväl diesel, etanol, biogas och RME som el

att ge Landstingsstyrelsen i uppdrag att intensifiera forskningssamarbetet avseende framtida lösningar för drivmedel

Vivianne Gunnarsson

Malin Fijen Pacsay